DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis ſextâ menſis Martii, Anno Domini M. DCC. XLIX.

M. JOANNE-FRANCISCO COUTHIER,
Doctore Medico, Præſide.

An Pariſinis frequens potus Thé, frequenti potu Caffé ſalubrior?

I.

BEATA tellus eſt ager Pariſienſis. Ægris ſaniſve nullibi aer ſalubrior. Nullibi gens felicioris ingenii, nullibi inculpatior ſanitas, ſi quod ſatis eſt ſimplici naturæ, ſatis eſſet populi luxuriei & intemperantiæ. Quos terra è ſinu ſuo fructus effundit, nulli ferè ſunt alibi ſuaviores, nulli ferè, eſculentiores; & ſi quidpiam cibarii toto orbe gignitur, nativis fructibus elegantioris ſaporis & alimoniæ ſucculentioris ſibi facilè comparat urbs regia immenſis opibus felix, ingenti flumine conjuncta cum omnibus, etiam feraciſſimis orbis totius regionibus, ex quibus dorſo ſuo flumen ſpolia ampliſſima advecta reponit intrà principis Provinciarum pomœria. Cives utilia ſectentur, reſcindant cupedias, reſcindent ferè omnium morborum occaſiones. Nihil eſt quòd metuant ab inſalubri ſitu locorum, ab aëre terrarum uliginoſarum vaporibus inquinato, ab aquis cœno maligno turbulentis. A nimboſis tempeſtatibus, à cryptis exhalantibus tetram mephytim, peſtes & præſentaneas mortes invehentibus. Sibi temperent, gulæ imperent, ferent pretium exquiſitum, firmam & ſtabilem ſanitatem. Degunt ſub cœlo puriori. Erunt cæteris gentibus vegetiores, alacriores, ingenioſiores. Sed nihil eorum intactum relinquunt quæ ſub utroque ſole ardentiſſima & exurentia gignuntur, ut torrenti ſiti jucundiùs blandiantur, nihil ut torquentem famem elegantiùs expleant. Lurcones & helluones ſimplicibus, quæ prudens natura paraverat non contenti, vim illis inferunt, & perniciosè docti, arte damnoſâ vel omne ardentium liquorum genus extorquent, vel impenſis ingentibus aſportanda curant, quæ gignuntur vel ſub zonâ torridâ aut remotiſſimis terrarum tractibus, ut bibendo, ſorbendo, pitiſſando, ligurjendo jucundiùs titillentur, ut obſurdeſcens palatum voluptuariis omnibus in morſus acriùs reficiatur.

II.

NE repetas ab alio fonte tot formas ignotas veteribus morborum, quibus vexantur torquati nobiles. Sanguinis latex à ſe lacteæ dulcedinis accenditur, æſtuat. Morbis vix aliquis Medicinæ & ſapientibus vivendi legibus locus relinqui-

tur, doloſis potibus & alimentis corruptus æger, ferendis impar morborum inſultibus, victus, fatiſcit. Tot præſidiis ferox malum, artem ſapientum irridet, eludit induſtriam. Delicatiora ſunt corpora Pariſinorum corporibus incolarum totius regni, nulli hominum infantes tam molliter inſtituuntur, omnem matres ponunt induſtriam ad fugandam moleſtiam, nedùm duriori labore corpus macerari ſinant. Omni ſtudio riſus & jocos advocant, ad teneram ætatem admovent: in plumis creſcit, in eduliis adoleſcit ad juvenilem ætatem, ut hactenùs muliebrem inſtitutionem referat. Sed ea cœli ſolique clementia eſt ut juvenes facti grandiores obeant alacres duriſſimos Martis labores, & ſenes perferant, ſi cupediis extraneis non abutantur; ferè omne Pariſiis genus alimentorum turget ſuccis exquiſitiſſimis; ſapore & ſubſtantiâ à nullo ſuperatur vinum Burgundum quod in uſu eſt; nullus tenerior, nullus robuſtiorem præbet alimoniam, quàm panis ſiligineus ex tractu Goneſſenſi; omni carnium ſpecie nulla ſucculentior, quàm quæ à Pariſinis uſurpatur. Quàm multi otio deſidiâque torpent, & quibus alii detinentur laboribus, veræ ſunt exercitationum ſpecies. Iſtis fiunt ingenia ſubtilia, mores humanis ſimiles, ſed corpora teneriora & delicatiora.

I I I.

ATQUI ferendo liquorum exoticorum in primis Caffé aſſiduo impetui ſignata & inſtituta corpora paria non ſunt; huic texturæ delicatiori, fato infelici noſtrorum temporum, novum damnum acceſſit, frequentior potus Caffé, blandiùs irrepit, ſed furit occultè nec ideò minùs atrociter. Ex Provinciâ Yeman Arabiæ felicis à centum & trigenta circiter annis operâ & ſtudio Proſperi Alpini potus iſte à nobis cognitus, ferè à quinquaginta frequentiùs uſurpatus eſt: à ſeptingentis familiaris Arabibus, neque tàm infauſto quàm nobis exitu. Semen illud *Ben* dictum ab indigenis, fructui Cacao non abſimile, ſemen eſt arbuſculæ ſciſſum ut dactylus per longum, bini fructus dividuntur ſub eodem cortice. Duplex eſt ſeminis Caffé ſpecies, alba & citrina: poſterior priore præſtantior eſt. Conſtat ex principiis fixis & volatilibus plurimo phlegmate impeditis, ut niſi comminutum torrefactumque fuerit, vires altiùs latentes evocari nequeant, exhauſto ignis vi viſcoſo phlegmate quo ſpiritus coercentur, vehementi tùm pernicitate corripiuntur, in ſanguinem infuſi exagitant, torquent ejus particulas, diſſolvunt texturam, hinc invitâ naturâ vigiliæ extorquentur, hinc uberiùs urinæ excernuntur; hinc partium ardores, hinc lapſu temporis marcor & aridura. Non iſtis potus Thé laborat incommodis. De foliorum Thé vel elegantiùs Tcha juxta idioma Mandarinorum, virtutibus maxima eſt inter ipſos Sinas controverſia. Alii vim illis adſcribunt magnoperè efficacem, alii volunt à præconceptis Europeorum opinioninibus illam tantùm eſſe repetendam. Clamant priores ſe eſſe immunes à podagrâ, calculo, guttâ ſerenâ; frequenti foliorum Thé uſu Tartari rerum Sinenſium nunc Domini, veſci ſoliti carnibus crudis, vexantur aſſiduis ſtomachi doloribus, ubi ab eâ potione abſtinent. Folia Thé triplicis generis à Sinis ipſis recenſentur: alia craſſa, aſpera, minùs jucundi ſaporis, familiaria Tartaris omnia cruda in ſtomachum demittentibus, atque adeò indigentibus menſtruo acriore, alia minùs referunt arboris folia quàm ejus muſcum, iſque muſcus modò ſit vetus, ſummæ eſſe perhibetur in morbis acutis efficaciæ. Alia denique longiora cæteris & craſſiora, quæ ſi diutiùs aſſerventur, fiunt magnæ virtutis, neque illa vulgarem cedunt in uſum. Uſurpata folia ab omni plebe Sinenſi præbent tincturam ſubrubram, non nihil amaricantem, neque ullo nomine inſigniuntur quòd colligantur ex omnibus Imperii Provinciis. Duplex iterùm ſpecies eſt in uſu tantùm apud Mandarinos alioſque magnates, una foliis oblongis tincturæ limpidæ, vividioris, & ſaporis gratiſſimi, volunt noſtrates ut violarum referat odorem; Sinæ contrà contendunt hunc eſſe aſcititium, & Thé inodorum notæ eſſe melioris. Hæc ſpecies vulgaris apud nos eſt uſûs. Altera ſpecies eſt ex minimis foliis & ſubnigris, aquæ tincturam flavam & delicatiorem ſaporem conciliantibus, ſtomacho etiam debiliori gratiſſimum. Hæc quoque ad nos ſpecies advehitur; ſed rariùs, ſunt pura folia, foliis extraneis non

permixta. Amat arbor maximè procera & craſſa, ſolum lapidoſum, & virium majorum eſt ſolo inſita vergente ad plagam Auſtralem; arboris radices radicibus ſunt mali Perſici ſimiles, flores roſis albis ſylveſtribus, abeunt in fructus magnitudinis fabarum alios rotundos, oblongos alios, illi unum piſum in capſulâ, hi duo continent. Avellana ſeu glans minor rotunda membranâ triplici contegitur ſub cortice duriori, qui maturior ſcinditur, & hians corticis Caſtanearum more fructum detegit. Fructus recens amaroris eſt parùm inſignis, poſt duos treſve dies oleoſus omninò rugoſus & amarus percipitur, licet neque cortex, neque lignum ullam linguæ referant amaritudinem, imò ſapor explicatur ad ſaporem glicyrrhiſæ nonnihil accedens.

I V.

TOSTIONE ferè tota ſubvertitur Caffé natura, redolet empyreuma & amarote aſcititio, niſi ſaccharo condiretur, vix ferri poſſet; ignis vi quæ plurimò phlegmate viſcoſo irretita erant principia volatilia & fixa, eodem abſumpto, libera fiunt, ingreſſa ſanguinem exagitant, ſomnum fugant, cient urinas: ſales igne facti acriores & quaſi cauſtici, magnâ copiâ, & vehementi motu correpti vellicant membranas, ut indè potatores commodum percipiant, ſed fugax, ſed doloſum. Si pulmones, ſi renes, ſi cerebrum viſcidis humoribus obturentur, diſcutiunt & foras extrudunt; iſto potu Pariſienſes abutuntur, pitiſſando otia fallunt, ſine lege iterando ſectantur oblectamenta, venenum aſſequuntur, quod prudentiùs uſurpatum, foret remedium. vertigines accerſuntur, manuum tremores particulis acribus aſſiduè membranas vellicantibus; ſanguis naturâ paulò viſcidior, faceſcit in ſerum potionis amaritudine, ſpiritus ſenſim exhauriuntur, ſuperſtes ſanguinea moles abit in vappam viſcidam, & lapſu temporis motuum organa ſæpiùs vellicata vel nimis laxantur vel obrigeſcunt. Ex axiomate chymicorum ignis patrator eſt alkalium, totum ideò Caffé alkalinum eſt, quò ſales & ſulphura ſanguinis abſorpta paulatim per urinas deturbantur, tandem ruit robuſtiſſimum temperamentum, irruentibus plurimis morborum generibus: nec facilè Pariſini patiuntur ſe à pravâ conſuetudine & errore revocari, cui pertinaciùs adhærent mulieres, ſed hyſtericis inſultibus, quibus nunquàm ita obnoxiæ fuerant ante Caffé abuſum, dant pœnas pertinaciæ; quamlibet comminiſcuntur cauſam urgentium morborum, ne à blandienti potione abſtineant. Quò delicatior textura corporum eſt, eò gravius damnum tenerioribus inuritur. Ignea vis quam Pariſinis inſevit cœli & ſoli in quo degunt benignitas, jam vino, ardentibus liquoribus, obſoniis acerrimis incaleſcens, penitùs adjuncto Caffé potu accenditur, æſtuat, virus deleterium ſanguini permixtum lentâ ſed efficaci virtute diffundit, incendium nullâ ſapientiâ artis extinguendum; extractum Caffé, & quibuſdam cruda ſeminis toſti infuſio verum perhibetur eſſe venenum. Eliciti ex frugibus & fructibus ſpiritus ardentes pernici & aſſiduâ mobilitate, tùm & inconcinnâ particularum ſuarum figurâ Stimulos addunt nativis motibus elicitis ad certas leges & rationes inſtitutas à creatore, vim inferunt preſcripto ordini & ſapientiæ. Alkali volatili quo fermè uno dives eſt ſemen toſtum intemperantiùs ingeſtum, ſenſim laxatur compages ſanguinis, ſpiritus exhalant tractu temporis nullis, quamvis eupeptis, alimentis reſarciendi: ſanguis ingentibus Germanorum doliis ſimilis, quibus licet vini tantum adjectum fuerit, quantùm per annum detractum fuerat, aliquot tamen poſt annos tota moles vapeſcit. Thé non ita ut potio aduſta Caffé; vim infert tenerrimis corporibus, coquitur ſed humidâ coctione, leviter infunditur. Pollet ſulphuribus & ſalibus alkalinis volatilibus, ſed nativis quibus mitigantur acida nimis evoluta, nonnulla adjungitur amarities & ſtypticitas. Ad deturbanda per urinas mixta ſanguini heterogenea valet plurimùm, hinc ſublevat caput doloribus tentatum, præcavet podagram & calculum, quod de duabus Thé ſpeciebus ad nos allatis eſt intelligendum. Fortè aliæ quæ ſunt in uſu ſpecies apud Tartaros & Sinas nobis minùs convenirent, quod illæ ſint acriores. Teſtantur plurimi ſe cephalalgiâ vertigine, cardialgiâ, velut incantamento fuiſſe uſu foliorum Thé liberatos. Exhauſti

ſudoribus, perigrinatione curſu, iſto potu mirè reficiuntur. Oleo plurimo ſales temperantur quibus ſolvunt viſcidos humores; undè moleculæ non feruntur illo impetu, quo abripiuntur aduſtæ Caffé partes refertæ igneis moleculis, undè feriunt vividiùs ventriculum cujus ſenſim motus elaſticus & tonicus perimitur: è contrà ſucco foliorum Thé vis digeſtiva fit acutior & ſpiritus reficiuntur. Experientiâ compertum eſt molliores illas carnes fieri, quæ cum iſtis foliis decoquuntur. Hinc patet ſolvendis in ventriculo alimentis, tollendis obſtructionibus, ſale quo turgent, vaſorum tunicis hærentem materiam extergente, vacuandis humoribus guttam ſerenam & podagram gignentibus folia Thé maximè eſſe idonea.

V.

NON tamen folia Thé velim hujus eſſe efficaciæ quam ſæpè corporis indoles, morbi vis & gravitas non ſpernat. O fortunatos nimiùm, ſi noſtri juris pauca forent pharmaca unâ vel alterâ virtute eminenti inſignia. Sed, inquies, lacte Caffé principiorum mobilitas temperatur, ſicuratur amaritudo inſolens: ſed tutiùs ab eo potu abſtinetur, quod eget aliis medicaminibus ut corrigatur, minùs ſalutare & quod miſcelâ temperandum. Excogitata à primo Authore D. Mathæo Thieullier, Facultatis Medicæ Pariſinæ Antiquo Magiſtro, non eſſet medicatio, ſi potus Caffé inſons fuiſſet; ſed Arabibus potus Caffé impunè à pluribus ſæculis familiaris eſt, (ut nobis foret nocivus:) Arabes non tædet veſci alimentis ſimplicibus quæ ſucco & ſale nativo condiuntur, ſic inediæ fiunt patientes, non fatiſcunt vigiliis & duriſſimis laboribus: nos fervidis & mobilibus igneæ naturæ ſcintillis, ſimul & acribus magnâ arte conquiſitis & paratis cupediis æſtuamus, ut efficaces Caffé ſtimulos vix ſine moxâ diù ferre poſſimus; fatemur illis non nocere, ſed quibus meliore luto finxit præcordia Titan; Alacres ferunt toto vitæ tempore impetum fervidæ potionis: ſed qui ſunt texturæ delicatioris, tacitè & obſcurè fœcundam accerſunt ſibi malorum ſcaturiginem. Saltem eo ſapiunt Pariſini, ut dùm ſibi liberaliùs indulgent, ſeveriùs infantibus à pernicioſo potu interdicant, donec maturiori ætate fiant robuſtiores; nec immeritò, experientia docet Caffé potatorum miſſum venæ-ſectione ſaguinem totum eſſe turbidum & quaſi cœnoſum, floridum verò & vividi coloris eorum qui Thé potum uſurpant. Crudis, inquies, devoratis carnibus, aſſiduis Tartari cruciantur ſtomachi doloribus, qui ſimplici potu foliorum Thé ſedantur; vis ergò Thé ipſo Caffé potentior eſt, & longè actuoſior. Sed ea ſpecies Thé quâ utuntur Tartari ad nos non tranſit; longè mitior eſt quæ à nobis uſurpatur ut ferant ſtomachi debiliores, & recreentur & reficiantur. Utinam adveheretur ſpecies Tartaris familiaris: optimum ſæpè foret Pariſinis ſubſidium doloribus ſtomachi quibus ab ingluvie torquentur. Ultimo nulli, objiciet quiſpiam, inter Sinas podagrici, nulli calculoſi reperiuntur, ut quid ad uſum Thé frequentem potiùs referas quam ad fœlicem cœli temperiem, Sinarum vitam ſobriam, aquarum ſalubritatem? Thé foliorum virtus evaneſcit & exhauritur zonæ torridæ caloribus quos bis mercatores qui folia advehunt, tranſeundo patiuntur. Sed ſatis virium foliis ſuper eſt, ut tollant capitis dolores quos uberior pituita acida peperit; hæc ut ſæpè arthriticis materies eſt, ut quid uſus foliorum plurimùm non conferet Sinis ad præcavendam arthritidem: hæc ſi ad bilem acrem & aduſtam, ſi temperamentum ſit ſiccum & biliosum eo ſtudio originem referat; fuge foliorum uſum quo ſectatus fueris in temperamento plethorico & pituitoſo, & ingeſtis alimentis aquoſioribus; quod ſales Thé ſulphurei ſummè volatiles bilem exagitarent, undè ipſa fieret mordacior.

Ergò Pariſinis frequens potus Thé, frequenti potu Caffé ſalubrior.

Proponebat Pariſiis ANTONIUS GARNIER, Lingonæus, Doctor Medicus Remenſis, nec non Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus A. R. S. H. 1749, à ſextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1749.